

# תמצית דברות קודש של כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל זי"ע

## שב"ק פרשת קרח - תשפ"ג

נכתב כפי הכנת הכותבים

[בלתי מוגה - מיוחד לחזרה]

### ליל שב"ק

נגיעה קטנה אפשר לו ליפול לבאר שחת עם כל מיני חשבונות טובים של 'לשם שמים' וכו'.

והנה הגאון [מווילנא] זי"ע (בפירושו על שה"ש) עה"פ 'שמיני כחותם על לבך וגו' כי עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה' (שה"ש חו), [שפסוק זה קאי על התפילין כנודע, המורה על הקשר שבין קוב"ה וכנס"י], כתב על המילים 'כי עזה כמות אהבה' ש'כמו שבעת מות האדם קשה פרידת הנפש מהגוף כי אין אהבה וחיבור מורכב וממוזג כנפש עם הגוף' כן הוא כלפי קוב"ה וכנסת ישראל, שאע"פ שיש זמנים שצריכים להיפרד זה מזה, עכ"ז הפרידה היא דבר קשה מאד כמו המות. ועל המילים 'קשה כשאל קנאה' פי' 'כי אין קנאה בעולם כמו שהמת הולך לשאל וראה כל העולם נשאר', עיי"ש עוד בפירושו.

עכ"פ הנוגע לעניינינו, שאם בכל אדם כשבא עתו ללכת מן העולם יש לו קנאה גדולה לכל הנשארים בחיים, כ"ש וק"ו גבי קרח שנאבד מתוך הקהל מרגע לרגע, ובפרט שעד אותו רגע היה מובטח לגמרי בצדקת טענתו ובדרכו, וכמו שמצינו שמשך לצידו ק"נ ראשי סנהדראות קדושי עליון ואף גם נחשון בן עמינדב ועוד קדושים עמדו לצידו כמו שכתב המאור ושמש (ד"ה וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וקח מאתם) ואז כשמצא את עצמו בשאל תחת' הבין גודל טעותו בהמערבה שערך נגד משה רבינו, אבל כבר היה מאוחר מידי לתקן את מה שעיוות, ובדאי היתה קנאתו בוערת על אלו שנשארו בחיים, שעדיין היה באפשרותם לתקן את טעותם.

מכח גודל החרטה הזאת עדיין הם אומרים 'משה אמת ותורתו אמת', וכמו שהגמרא (ב"ב עג:) מספרת על רבה בר בר חנה 'שמעית דהוו אמרין משה ותורתו אמת והן בדאין, אמר לי כל תלתין יומי מהדר להו גיהנם להכא כבשר בקלחת ואמרי הכי משה ותורתו אמת', ובאמת היא זכיה גדולה שזכו לה מן השמים שיתאפשר להם לעשות תשובה היות ולא היה להם פנאי לעשות תשובה שכן נבלעו בפתע פתאום, וכמו שכתב מרן ה'לקט עני' זי"ע (בד"ה אם כמות כו') 'שמחר [מוצש"ק ו']

"ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה ובלעה אותם ואת כל אשר להם וירדו חיים שאלה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה'".

בפנים יפות [שהיום - עש"ק ד' תמוז - היה היארצייט שלון], כתב (בד"ה אם כמות כל האדם), שמושה רבינו כפל את דבריו מפני שרצה לעשות תנאי כפול, ויהיה כאן תנאי עם כל דיני תנאים, ורצה ג"כ להוסיף אחר דבריו הראשונים 'הן קודם ללאו' (עיי"ש הסיבה שלא עשה כן בתחילת דבריו), אלא שלא המתין הקב"ה ופצתה הארץ את פיה ובלעם, וזהו שכתוב 'ויהי ככלותו לדבר', שעוד טרם כילה לומר את כל דבריו כבר נבקעה האדמה אשר תחתיהם, ולא המתין הקב"ה עד סיום דבריו.

הסיבה שפרע הקב"ה מהם עם מהירות כזאת<sup>1</sup>, היא משום שכשחלקו על משה ביטלו בזה את כל מסורת ישראל שקיבלו במעמד בהר סיני שאמר הקב"ה למשה בפני כל ישראל 'ואתה פה עמד עמדי ואדברה אליך את כל המצוה והחקים והמשפטים אשר תלמדם' (דברים, ה, כ"ו) ולמד עמו כל התורה למסור אותה לישראל. ובה יובן ממילא למה בעת שחטאו ישראל בעגל ובמרגלים היה ביד משה להתפלל בעדם, משא"כ כשאמרו משה אומר דברים מדעת עצמו, אזי ביטלו כל מסורת כלל ישראל, וכל כח משה רבינו, ולכן פרע להם תיכף ומיד עם נס נגלה שלא כדרך הטבע להתאמת אצל בני ישראל את אמיתות מסורתם אשר מסר להם משה.

קרח זה עשה טעות גדולה, וזה בא לו משום שהיה לו נגיעה של גדולה, שרצה את נשיאותו של אליצפן לעצמו, ועי"ז נתעקם כל הילוך מחשבתו מבלי שיתפוס כלל שזהו הדבר הדוחף אותו לחלוק על משה, ואף גדולים וקדושים אחרים הטעה אחריו. ועל זה אנו מתפללים 'וטוהר לבנו לעבדך באמת', שלא נטה מדרך האמת ע"י נגיעה שבלב, וצריך האדם להתפלל על זה בכל עת שלא יטבע במצולה של נגיעות וכל מיני חשבונות של קנאה וכבוד וכדומה, שע"י

<sup>1</sup> עיין בגמ' קידושין (מ.) 'אין מקיפין בחילול השם'.

תמוז] יהיה היארצייט שלו, שלכן נבלעו חי למען היות להם זמן לחזור בתשובה. ויובן בזה מה שנאמר בגמ' ש'כל תלתין יומי מהדר להו גיהנם להכא' שבעבורם הגיהנם הוא בזה העולם בכדאי שיהיה בידם לעשות תשובה, כי באמת בעולם העליון א"א עוד לעשות תשובה.

בוא וראה מה שכתב התוס' יו"ט (אבות פ"ה מ"ו) דבר נפלא על מה שאמרו ז"ל שעשרה דברים נבראו בין השמשות, ואחד מהם היא פי הארץ, שדייק בשינוי לשון הכתוב דפעם כתיב 'פצתה' האדמה את פיה, ופעם כתיב ו'תפתח' הארץ את פיה, ומבאר שהאדמה עצמה פצתה את פיה בקול גדול ואמרה שעדת קרח ירדו עד למדריגה התחתונה של שאול מפני מחלוקתם על משה (עיי"ש כל דבריו).

והיה בזה בזיון גדול לכלל ישראל, שכן בעת המחלוקת עמדו כולם ולא ידעו עם מי הצדק, [ומקובל בשם הישמוח משה שאמר שהיה בגלגול קודם בדור המדבר וזוכר את כל המעשה של קרח, וגם הוא לא ידע עם מי האמת], והאדמה הדומה כן ידעה את האמת ותיכף הכריעה את דינם. וזה עומק מה שכתוב 'וכל העם נסע לקולם' שנסעו מרוב בושה מ'קול האדמה' שידעה את מה שהם לא ידעו.

ומבאר הר"ב שם באותה משנה את מש"כ 'פי' הבאר (גם היא מעשרה דברים שנבראו בין השמשות), שגם הבאר דיברה ואמרה שירה, ובאמת כן הוא בכל המצוות, שחפצי המצוה מדברים אל האדם העושה אותם על דרך המבואר על הנוסח 'אשר קדשנו במצוותיו', שהמצוות עצמן מקדשים את האדם, אלא שאין האדם שומע לשונם, וגם כל הברואים מדברים כמ"ש 'השמים מספרים כבוד א-ל וכו'', וכמו שמבואר בחז"ל<sup>2</sup> דכל כח הילוך החמה הוא ע"י שירתה, והילוכה וקול שירתה לה' תלויים הם האחד בשני ואי אפשר להפריד ביניהם עד אשר אם תחדל החמה מלומר שירתה לבוראה תיכף ומיד תעצור מהילוכה כי שירתה הוא הנותן לה כח לנוע.

ולעניינינו, הארץ וכל הברואה כולה היה צועקים 'משה אמת' אבל בני ישראל לא שמעו ולא הבינו את צעקתם, והרי קרח מנושאי הארון היה, והארון הרי היה נושא את נושאו, דהיינו שהארון אומרת שירה (עיי' במס' ערכים דף יא ע"א שדרשו חז"ל עה"פ 'בכסף ישאו' אין ישאו אלא לשון שירה), ו'נושא את נושאו' פי' מלשון התרוממות, שנושא ומגביה את נושאו למדריגה גבוה שאכן יבינו מה שאומרת, וקרח שהיה מנושאי הארון אעפ"כ לא נתרומם כלל, וכל זה מכח הנגיעה של כבוד שהיה לו. וביותר עמוק אפשר לומר שדייקא הרדיפה אחר הכבוד מנעו ממנו

לשמוע את קול הארון, שכל זמן שהיה קרח נושא את הארון לכבד את עצמו ולא לשם ה' לגמרי, לא היה נתרומם כלל ממנה, ולכן טעה כל כך.

על מעשה זה של בליעת קרח בארץ, דרשו הפסוק 'מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק' (ישעי' כד טז), 'צבי לצדיק' קאי על משיח כידוע. כן נזכה להיות דבקים בה' באמת, מה פי' באמת, שהפרידה לא יהיה פרידה בנקל, רק עזה כמות כנ"ל, ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

### צווייטע תורה

ערב שבת [ד' תמוז] היה היארצייט של מרן ה'הפלאה' זי"ע רבו של מרן החתם סופר זי"ע ומתלמידיו הגדולים של מרן המגיד הגדול זי"ע. ספרו פנים יפות הוא ספר נפלא, אבל אינו שווה לכל נפש בדרך כלל. מסופר על הרה"ק החי' הרי"ם זי"ע שהיה נוהג לומר בכל שבוע ושבע איזה דבר תורה מן ה'פנים יפות'.

בפרשתינו כתב (ד"ה ואני הנה נתתי לך) דבר נפלא בענין הכח שיש בנתינת צדקה בשמחה, שחזן מזה שיברך השי"ת את האדם הנותן בברכה והצלחה בכל מעשי ידיו, עוד יש כח בנתינת צדקה בשמחה, שצדקה כזה יש בה כח השפעה להשפיע על ה'מעו' צדקה' שנתן, שנתנתו אף אם הוא קטנה אבל אם נתנו להעני מתוך שמחה אזי הוא משפיע ברכה בה'צדקה' עצמה שהעני יראה ברכה והצלחה והצדקה הלו יפירה וירבה לסכום גדול.

והיא הכוונה במה שאמרו ז"ל (בבא בתרא, ט). 'ואמר רבי יצחק כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות' שבדאי אין כוונת חז"ל שאינו צריך ליתן להעני כלום ורק מפייסו בדברים, שהרי עם כל הפיוס ישתייר העני עדיין בחוסר כל, רק אם הוא נותן מתוך שמחה וסבר פנים יפות אזי הוא מתברך ביותר, שעל ידו נתברך העני גם כן.

### דריטע תורה

יעקב אבינו ביקש שלא להזכיר שמו במעשה קרח (עיי' רש"י ד"ה בן יצחק בן קהת בן לוי), ואפשר לומר בביאור הדברים שהרי מובא שכל כוחו של קרח שעל ידה הצליח למשוך אחריו כל כך מבני ישראל היתה משום

**מקלס יש בו כח להלך דמם עמד לכך אמר לו לא אמר עמוד אלא דום למה אמר לו דום שכל זמן שהוא מקלס יש בו כח להלך, דמם - עמד.**

ובמדרש שוחר טוב (מזמור י"ט) 'ר' אבהו בשם רבי חנינה אמר הלוחו הוא קלוסו שנאמר 'ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה'.

<sup>2</sup> ז"ל המדרש תנחומא (אחרי סימן ט') 'משעה שהשמש זורחת עד שהוא שוקע אין קילוסו של הקב"ה פוסק מפיו שנאמר ממזרח שמש עד מבואו' וכן את מוצא בשעה שעמד יהושע ועשה מלחמה בגבעון מה כתיב שם 'אז ידבר יהושע לה' ביום תת ה' את האמורי לפני בני ישראל ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעון דום' ביקש יהושע לשתק את החמה לא אמר עמוד אלא דום, למה אמר לו דום, שכל זמן שהוא

עשירותו, שמי שיש לו ממון הכל נכנעים לפניו על אף שאין להם כלום ממנו ולא ראה פרוטה ממנו כל ימיהם.

וכפי שהיה מרגלא בפומיה של הגה"ח רבי גד'ל אייזנער זצ"ל משגיח ישיבת 'חידושי הרי"ם', שבימי נעוריו בלודז' היה הדרך לקבוע את הלימוד ב'שטיבלאך', וכיון שהיו שטיבלאך של בעלי בתים שהיו באים רק למנחה מעריב ושבים לביתם, היה הסכם עמם שהלומדים יוכלו ללמוד במקום במהלך כל היום, חוץ מבשעות התפלות, שאז יאלצו לעזוב את המקום לטובת המתפללים שבאים מעסקיהם. ביום מן הימים - סיפר ר' גד'ל, הייתי טרוד בגרסא ולא שמתי לב שהגביר הגדול ר' ישעיה' שהיה ידוע כנגיד וחשוב, עומד מאחורי זמן רב ומחכה לישב במקומו. כחלוף זמן מה שמתי לב וסגרתי את הספר ונסתי על נפשי מרוב יראה ופחד.

לאחר זמן התיישבתי בדעתי, מדוע כל כך פחדתי ונסתי על נפשי בבהלה, מילא אם הייתי מבקש ממנו טובת ממון וכדו' היה טעם לכבדו ולירא ממנו, אבל כשאין לו עמו מאומה וגם לא נראה באופק הנראה שאצטרך ממנו דבר מה, למה פחדתי ממנו. וישבתי בעצמי ע"פ דברי הפסוק (משלי כבז) 'עבד לזה לאיש מלוה', שלכאורה הלשון 'איש' מלוה הוא תמיה מאד, והיה צריך לכתוב 'עבד לזה למלוה' ולמה כתב 'לאיש מלוה', רק עומק דברי החכם מכל אדם הוא שאין כלל נפק"מ אם אכן אותו איש הלווה לו או לא, רק יש מושג הנקרא 'איש מלוה' שהוא בעל יכולת לזה, ומזה עצמו כבר נעשים אלו שאין להם ממון והם בגדרי ה'לוי' עבדים לו ויש ממנו מורא וכבוד מצד עצמו.

והנה מבואר בחז"ל (פסחים קט.) שכל רכושו של קרח היה ממה שמצא אחד מן האוצרות שהטמין יוסף<sup>3</sup>, וכל האוצרות ההוא באו מחמת הרעב שהיה אז בארץ, וכולם באו לשבר אוכל מיוסף, אבל משבא יעקב למצרים הריה פסק הרעב, ולכן אמר יעקב שאין לי חלק כלל בעצת קרח.

### פערדע תורה

בקדושת לוי (באמצע ד"ה ויקח קרח) ז"ל: ולכך יהושע כאשר נלחם עם ל"א מלכים היה צריך לעשות איזה מעשה עם הכידון והאורב (יהושע ח יח-ט), אבל משה שהיה בדור המדבר לא היה צריך לעשות שום פעולה, רק פעל הכל בדיבור, וזה שכבש יהושע את יריחו הכל בדיבור 'עלינו לשבח' כמבואר בדברי רבותינו ז"ל, הוא מחמת שיריחו כבש בשבת, ומבואר בכתבי האר"י ז"ל (ע"י שער מאמרי רז"ל ברכות כח ע"ב, ס' הליקוטים פ' בראשית) שהשכל שיש להרב בחול יש לתלמיד בשבת, והיה בו אז השכל שהיה למשה בחול, ומשה פעל הכל בדיבור, ובזה הבחינה כבש

יהושע יריחו בשבת על ידי הדיבור, אבל ב'עי' ובשאר מלחמות היה צריך לפעולה. עכ"ל.

כענין הזה - שיש להתלמיד כחו של רבו בשבת, מסופר על הרה"ק ה'הפלאה' זי"ע, שבשבת לא היה יכול להתצמצם להורות הלכה לרבים, וממילא בכל שבת מינו את אחד מתלמידיו שיורה במקומו. והנה פרנקפורט דמיין היתה עיר ועם בישראל, והוצרך לדיין גאון וגדול, ומספרים שמדי שבת בשבתו היה אותו התלמיד נעשה לגאון אדיר כרבו מן ההפלאה זי"ע, ולמחרתו 'מפטירין כדאמול'.

פרנקפורט דמיין היתה קהילה אשכנזית, אבל ההפלאה לעצמו התפלל נוסח ספרד, וכן ידוע הפולמוס אודות המנין הנפרד שהיה להרה"ק רבי נתן אדלר זי"ע ששם התפללו נוסח ספרד. וכן ידוע ההספד המר שנשא ההפלאה זי"ע אחר פטירת רבי נתן זי"ע עד שקרא עליו הפסוק (שמואל א, ט"ו כ"ט) 'כי לא אדם הוא להנחם'. וזכותם יגן עלינו.

### של"ס

'ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן'.

הנה גילה לנו האר"י ז"ל (שער הפסוקים פר' בראשית ופר' קרח) שקרח היה משורש קין ומשה היה משורש הבל.

ויש לבאר הענין עפ"י דברי האר"י<sup>4</sup> שהבל הוא משורש 'חסדים' וקין משורש 'גבורות'. וזאת היתה המחלוקת בין קרח למשה רבינו, שמשה רבינו נהג את בני ישראל במדבר באופן של חסדים גמורים שלא היה חסר להם כלום, בני ישראל היו מסובבים אז בענני הכבוד, אכלו מן, 'שמלתך לא בלתה מעליך' וכו', והיו הכל על צד היותר טוב ברום המעלות.

ומאידיך יש הנהגה של גבורות, שהוא עבודה מתוך ריתחא דקדושה, הנצרכת רבות בעבודת האדם את בוראו, בפרט אם כנגדו יש הריתחא של הסט"א העומד לשטן לו בכל מיני נסיונות שצריך לעמוד איתן נגדם, כמו המצב שיש בזמנינו שהתגברות התאוה בוער כתנור, בפרט בימי הקיץ האלו, וכל העולם הולכים בדרך אחד וישראל הולכים בהיפך הגמור, וכל זה הוא עבודה של 'גבורות'.

ובזאת נבין, כי קרח היה משורש הגבורות, שכן כל ענין שירת הלויים

<sup>4</sup> שער הפסוקים, בראשית, עה"פ 'והאדם ידע את חוה אשתו'.

<sup>3</sup> ז"ל הגמ' שם 'אמר רבי חמא בר חנינא שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים אחת נתגלה לקרח וכו'.

היא מצד הגבורות<sup>5</sup>, שפנימיות ענין הגנינה היא גבורות וריתחא, וכמו שרואים היום שכולם רודפים אחר המשוגעים לשמוע ניגוני דופי שלהם שזה התלהבות וריתחא של טומאה, ומאידך גיסא כשמוזמרים ניגונים קדושים, מתלהב לב האדם לאש להבת שלהבת ומתחבר לבוראו בדביקות עצומה. ולכן טען קרח למשה רבינו שלא זו הדרך הנכון להתנהג עם חסדים בלבד, שהרי כשנוהגים עם חסדים בלבד יותר מידי, יכולים לשכוח מהשי"ת, ואין האדם דבוק באמת אל בוראו רק אם הוא עומד איתן בגבורות נגד קשיים העומדים בדרכו, והדרך הנכון להגיע אל השלימות היא כמו שקראנו עכשיו [במנחה] 'ואת התורה אדם כי ימות באהל', אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עלי', שעיקר העבודה היא ע"י גבורות ויסורין.

וזאת טען קרח למשה רבינו ואמר שצריכים לעבוד גם עם גבורות, והיתה זו טענה צודקת בכללותה אבל לא לאותו הדור של קבלת התורה, שהם היו צריכים לקבל את התורה ע"י תענוג בלבד. וטעם הדבר היא, כי היות והם היו דור מקבלי התורה היו צריכים קודם להטעים להם הנעימות של התורה ומצותיה בכדי שיהיה אח"כ כח לעמוד איתן נגד הקשיים שיבואו לאחמ"כ. ועוד כי הם היו צריכים להמשיך את כל מסורת ישראל לכל הדורות וממילא היה נצרך שיהיה להם תענוג בתורה בכדי שיתחנכו בניהם אחריהם עד סוף כל הדורות בגודל תענוגי התורה ומצוותיה. ואכן מפני שהיה להם מנהיג כמשה לא שכחו מהשי"ת ע"י ריבוי החסדים.

ובאמת מצינו שגם משה לא קיבל את התורה רק ע"י יגיעה, שהיה מייגע את עצמו כל המ' יום שהיה בשמים עד שהשיג את התורה, ולא אמר 'אם בדור הזה הכל מתנהג באופן של חסדים והכל פתוח לא אטריח את עצמי כלל', אלא טרח ויגע על הבנת התורה וע"י כן השיג יותר יותר בתורה"ק. וזה לימוד גדול לכל אחד מאתנו שאם יש זמן של הרחבת הדעת [כמו ימי הקיץ הבעל"ט שהם ימים שיש בהם קצת יותר מנוחת הנפש והרבת הדעת], אין לאדם להזניח מלימודיו ומעבודתו ח"ו, אלא אדרבה, יטריח את עצמו יותר, ועי"י ישיג גדולות ונפלאות.

והנה איתא בשם האר"י הק' שלעתיד לבא יהיה לקרח תיקון<sup>6</sup>, והוא ואחיו הלויים יהיו כהנים<sup>7</sup>, [לא שיהיה כהן גדול, וזה שידוע שיהיה כהן גדול

נראה שאין לה שום מקור], ומבאר האר"י הק' הסיבה משום שלעתיד שכבר יטהרו ויתוקנו הגבורות, ממילא יתעלו הלויים שהם בחי' גבורות למקום הכהנים<sup>8</sup>. וכל זה נעשה ע"י עבודתו עם ה'גבורות' שעל ידה אנו מתקנים אותם וממחישים גאולתנו. וזה מה שאנו רואים שדייקא בימינו אלה יש לנו עבודה זו של גבורות של הריתחא דקדושה נגד הריתחא דטומאה הנוצר כאש עם כל מיני תחבולות שונות ומשונות יותר מכל דורות שעברו, והוא היות ואנו עומדים תיכף להגאולה, והסט"א וחילולתיו אוחזים ויורים ה'באמבעס' הכי גדולים שיש להם, אבל אנחנו אוחזים בהגבורה דקדושה ולא רק שאין אנו נכנעים לו, אלא אדרבא ע"י שאנו עומדים איתן עם הריתחא דקדושה שלנו אנו מחלישים כוחו ומטהרין ומתקנים את הגבורות ומפלים נתיב עבור גאולתנו העתידה.

והנה בסוף הפרשה (במדבר, יח יט) כתוב 'ברית מלח עולם הוא', והנה 'ברית מלח' מורה על ברית שיש לה קיום לזמן מרובה, כי בטבעו של מלח הוא להתקיים לזמן מרובה, ולקיים מה שמונחים בה לזמן רב. בזמנינו יש לנו 'פרידזשידער' וכדומה ששם מניחים כל מה שרוצים שיתקיימו, אבל בימים שעברו השתמשו במלח כדי להעמיד בשר ודגים וכדו' לזמן מרובה.

ובגמרא ברכות (ה.) 'דאמר רבי שמעון בן לקיש נאמר ברית במלח ונאמר ברית ביסורין, נאמר ברית במלח דכתיב (ויקרא ב'יג) 'ולא תשבית מלח ברית', ונאמר ברית ביסורין דכתיב (דברים כח סט) 'אלה דברי הברית' מה ברית האמור במלח מלח ממתקת את הבשר אף ברית האמור ביסורין יסורין ממרקין כל עונותיו של אדם', [ועי"ש עוד בהמשך דברי הגמ' שאחד מן הדברים שלא נתנו אלא ע"י יסורין היא התורה].

והנה בדורות שעברו היה מנהג בין אומה"ע שכששני אוהבים היו צריכים ליפרד זה מזה היו עושים ברית ביניהם ע"י שכל אחד עשה חבורה באצבעו, ונתנו שניהם מדמן בכוס של מים ושניהם שתו מן הכוס, וזה היה סימן ברית ביניהם שהם חברים נשבעים ונאמנים זה לזה.

כענין דבר זה עושים אנו בברית מילה שמוציאים דם מן התינוק,

<sup>8</sup> וזל"ק של האריז"ל שם, 'והנה בעולם הזה ששרש הבל להיותם מן החסדים הם יותר נקיים, ורובם טוב ומעוטם רע, היו עתה כהנים. אבל לעתיד לבוא שגשמות שרש קין נטהרו מן הקליפות ונתקנו, יחזור קין ויטול בכורתו הראויה לו. ומה שעתה היו הכהנים עובדים יהיו אז הלויים עובדים בכהונה באופן שהכהנים יחזרו להיותם לויים, והלויים יהיו כהנים. וזה שאמר 'והכהנים הלויים בני צדוק וגו'', פירוש כי הכהנים אשר ישמשו בכהונה לעתיד יהיו מאותם שעתה היו לויים, ואלו הלויים שעתה יהיו אז כהנים בני צדוק'.

<sup>5</sup> עיין זהר (ח"ג קבא:) עה"פ 'ומבן שלשים שנה וכו' כל הבא לעבוד' מה שמבאר שהלויים הם מסיטרא דגבורה וכן שירת הלויים הוא מסיטרא דגבורה, וכן מבואר רבות.

<sup>6</sup> עיין בשער הפסוקים על תהלים עה"פ 'צדיק כתמר יפרח', שסו"ת קר"ח.

<sup>7</sup> שער הפסוקים, יחזקאל עה"פ 'ויאמר אלי בן אדם עמד על רגליך ואדבר אותך' (יחזקאל, ב' א').

ומחנכים אותו מיום הוולדו שכך היא הדרך הנכון להמית את עצמו להשי"ת, ולעשות רצונו יתברך ע"י יסורים, ורק ע"י יתקיים הברית בינו לבין הקב"ה.

כמו כן מצינו 'ברית מלח' אצל דוד המלך ששרשו גבורה ע"ד הכתוב (שמואל א טז יב) 'והוא אדמוני', ועיקר בניינה של מלכות היא מהה' גבורות כידוע, כמו שדברי הימים (ב יג) 'הלא לכם לדעת כי ה' אלקי ישראל נתן ממלכה לדוד על ישראל לעולם לו ולבניו ברית מלח', וזה מורה כנ"ל על היות מלכותו קיים לנצח גם לעתיד - כשיעלו ה'גבורות' - כשיתגלה לנו משיח בן דוד, וכן מצינו גבי דוד עצמו שכל שנותיו היו חטיבה אחת של גבורות עם כל מיני נסיונות, יסורים וקשיים, כפי שכבר הארכנו רבות.

היא היתה גם עבודתו של רבי עקיבא בן יוסף שהיה בחי' ונשמת משיח בן יוסף<sup>9</sup>, המכין את הדרך למשיח בן דוד, שאחר מ' שנה שהיה עם הארץ גמור ולא היה צעיר עוד כלל, מסר את נפשו על התורה והמית את עצמו עליה, ואחר כל עבודתו מתו כ"ד אלף תלמידיו, ועל הכל מיתתו הגדולה כשסרקו את בשריו במסריקות של ברזל, והוא עוד שמח בזה כמו שאמר 'כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה' (ברכות סא:) והיא היתה עבודה גדולה של גבורות שעד היום אנו יונקים ממנה, כי כל הכח שיש לנו להעלות מ"ן כל משך שנות גלותינו הוא מכח אותו יחוד הנורא שפעל אז<sup>10</sup>.

דבר זה מרומז במה שאמרין בגמרא על רבי עקיבא (בכורות נח., ע"י רש"י שם) 'חזין מן הקרנ' הזה, ומרומז בזה שמו של קרנ, המורה על העבודה של גבורות.

והנה מקור הדבר שמלח הוא המביע את הברית בינינו לבין הקב"ה הוא מהפסוק לגבי חיוב הבאת מלח עם קרבנות, כמ"ש (ויקרא, ב יג) 'וכל קרבן מנחתך במלח תמלח, ולא תשבית מל"ח ברי"ת אלו קרבן מעל מנחתך וגו' ורש"י שם בד"ה 'ברית מלח' כתב הטעם 'שהברית כרותה למלח ממשות ימי בראשית שהובטחו המים התחתונים ליכרב במזבח במלח וניסוך המים בחג'. וזה עפ"י הידוע מדברי הזה"ק (תיקו"ז תיקון ה יט) שהמים התחתונים לא הסכימו למה שנעשה ביום שני שנפרדו המים העליונים מהתחתונים וזעקו בבכיה 'אנן בעינן למיהוי קמי מלכא'.

ועומק הענין בזה הוא כנ"ל שהמים התחתונים בכו אמאי הן מתרחקים מבוראם וממקור חוצבה, דהא עז רצונם להיות קדם יוצרה

ובוראה, וע"ז הבטיח הקב"ה להן שבני ישראל יקחו מלח הבאה מן המים וימלחו בם את הקרבנות, שקרבנו"ת 'מקריבים' בני ישראל לאביהם שבשמים, וביזה בא להורותם שדוקא ע"י ריחוק ועבודה ע"י יסורים שנמשלה למלח, וכמו שקורין אותו 'זאלין אויף די וואונדן', רק בעבודה כזו יכרתו הברית ביניהם ויקרבו להיות קדם מלכא עילאה.

וכפי שאמרנו לעיל צדק קרח בעיקר טענתו, אלא שלא היה אז הזמן המתאים לזה, כיון שמתחילה היו עם ישראל צריכים להרגיש טעם גן עדן וע"י זה יהיה להם כח אח"כ לעבוד את השי"ת בעבודה של גבורות. וכן יהיה לעתיד לבא שהכל יהיה שוב פתוח, אבל לכן הם נקראים 'מים שאין בהם חפץ' (ע"פ קהלת יב א), שאין עבודה זו שוה כלום, ולכן יש מ"ד (סנהדרין פ"י מ"ג) ש'דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא', היות וכל עבודתם היה כולה מתוך חסדים, ולא היה שום עבודה מתוך הסתר, נסיונות קשים ויסורים, וממילא נחסר חלק גדול מעבודתם.

תא חזי מה שכתב הגאון [מווילנא] זי"ע שזכות הבל פיהם של תינוקות של בית רבן וגודל מעלתם מגין עלינו שיהיה לנו קיום בגלותינו, אבל בכדי לצאת מן הגלות ולזכות לגאולה השלימה צריכים שכל ישראל יעסקו בתורה, והיא מפני שבכדי להגיע לנקודת משיח צריכים כח התורה של הכלל, הגדולים עם הקטנים.

בימים אלו שנוסעים לשהות על החרים, שהן ימים שלבחורי קודש הוא זמן של התעלות בלימוד התורה, צריכים גם כולנו להצטרף עמהם בכח התורה, ואף שלאנשים מבוגרים יש יותר דאגות וטרדות, אולם יש להתגבר על כל זאת, ועל זה נאמר באמת 'אדם כי ימות באהל', שצריכים להמית עצמו על התורה, כי התורה הוא הברית הכי גדול שיש לנו בין השי"ת ובינינו. ועל ידי שמוסר נפשו על התורה, נעשה האדם אדוק ומקושר בהשי"ת.

יעזור השי"ת שנוכח להיות דבקים בו ובתורתו, ובפרט בבוא ימי תמוז אלו שהם ימים של געגועים. כי אף שהם נראים כימי אבלות וצער אולם האמת אינו כן, שכשמתבוננים למה מתאבלים, נראה שהוא מכח שאחד משתוקק להשני, שאנו משתוקקים כבר לשוב אל ביתינו ליכרב לגבי מלכא קדישא אבינו שבשמים, והקב"ה מלא געגועים אלינו בניו האהובים, וחושב 'זיי זענען שוין גענוג געווען אין גלות', נמצא שהם ימים מלא געגועים. ושבעה עשר בתמוז הוא יום שבירת הלוחות, ששבירת הלוחות נקראת 'שבירת התוללים', שעל ידה יכולים להגיע לדרגה גבוה יותר, וזה כמו שבירת הכלים שהיה נצרכה

<sup>10</sup> עיין בפרי עץ חיים (שער הזמירות, פ"א) מש"כ האריז"ל באריכות בענין זה שכל כוחינו להעלות מ"ן ולהעלות ניצוצות בכל הדורות כל משך שנות גלותינו הוא אך ורק ע"י כח ההעלאת מ"ן ומסירות נפשו של רבי עקיבא והעשרה הרגי מלכות.

<sup>9</sup> כמבואר רבות בספה"ק. וזל"ק של רבינו הגדול מרן הרמח"ל זי"ע במאמרו הנורא 'קנאת ה' צבאות' בביאור ענין העשרה הרגי מלכות 'והעיקר בעשרה עצמם הוא רבי עקיבא בן יוסף שהוא היה בחינת משיח בן יוסף עצמו'. עיי"ש עוד דברים נפלאים.

בכדי לבנות אח"כ עולם התיקן, ולכן בעצם ימים אלו הם ימים גבוהים של השגת התורה, וצריכים לנצל אותם כדבעי.

והברית שבין קוב"ה וכנס"י היא אף יותר מברית הרגיל, שהרי כאן באמת אף כשנראה שאנו רחוקים אחד מחבירו, מ"מ הרי מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיני', וא"כ אע"פ שאין אנו רואים את השי"ת ממש, באמת אנחנו קרובים אליו אף בשעת הריחוק ורק שאין

רואין זאת בגלוי, וכשיבא משיח יראו את הכל בגלוי. כי סיבת האדם למה אין רואים את ה' באיתגליא היא מחמת שהאדם הוא 'יש' וקוב"ה הוא 'אין' ואי אפשר ל'יש' לראות את ה'אין', אבל לעתיד לבא נחזור להתבטל להשי"ת ולהיות 'אין'. וכמו מלח שע"י השמוש מאיר על המים נעשה מלח, וכשנותנים אותה במים שוב היא מתבטלת אל המים, כן נזכה להתבטל להשי"ת ולביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.